

Nederlandse Mededingingsautoriteit

ONTWERPBESLUIT

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 82, tweede lid, van de Gaswet.

Nummer 103650 /

Betreft zaak: Methode van regulering flexibiliteitsdiensten GTS

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot het vaststellen van de methode van regulering voor het aanbieden van flexibiliteitsdiensten door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, als bedoeld in artikel 82, tweede lid van de Gaswet, voor de periode 2012 tot en met 2016.

1 Inleiding

1. Ingevolge artikel 82, tweede lid, van de Gaswet stelt de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) voor elke taak van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, genoemd in het eerste lid, voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar, de methode van regulering vast.
2. In dit besluit wordt de methode van regulering vastgesteld voor de taak als omschreven in artikel 10a, eerste lid, onder d, van de Gaswet. In dit artikel is vastgelegd dat Gas Transport Services B.V. (hierna: GTS), zijnde de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, flexibiliteitsdiensten moet aanbieden voor zover de in artikel 54, eerste lid, van de Gaswet bedoelde rechtspersoon – dat is: Gasterra B.V. (hierna: Gasterra) – een economische machtspositie heeft op de markt voor flexibiliteitsdiensten.
3. De Raad heeft in 2011 een onderzoek laten uitvoeren door The Brattle Group (hierna: Brattle) naar de positie van Gasterra op de markt voor flexibiliteitsdiensten. Op basis van dit onderzoek constateert de Raad dat Gasterra een economische machtspositie heeft op de markt voor flexibiliteitsdiensten voor de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2016. Op grond van deze constatering stelt de Raad in dit besluit de methode van regulering vast voor het aanbieden van flexibiliteitsdiensten door GTS gedurende dezelfde periode.
4. Op de Raad rust de verplichting om op basis van dit besluit de tarieven voor flexibiliteitsdiensten van GTS te reguleren.

5. Dit besluit treedt op 1 januari 2012 in werking en bevat de methode van regulering die geldt voor de jaren 2012 tot en met 2016.

2 Wettelijk kader

6. Ingevolge artikel 82, tweede lid, van de Gaswet stelt de Raad voor elke taak van GTS, genoemd in het eerste lid, de methode van regulering vast. Artikel 82, eerste lid, van de Gaswet refereert onder meer aan de taak welke is genoemd in artikel 10a, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet.
7. Artikel 10a, eerste lid, onder d, van de Gaswet geeft aan dat de volgende taak wordt uitgevoerd door GTS:
"het aanbieden van flexibiliteitsdiensten aan een ieder die daarom verzoekt, voor zover de in artikel 54, eerste lid, bedoelde rechtspersoon een economische machtspositie heeft op de markt voor flexibiliteitsdiensten."
8. De in artikel 54, eerste lid, van de Gaswet bedoelde rechtspersoon is Gasterra.

3 Beoordeling door de Raad

9. Om een eventuele economische machtspositie van Gasterra ten behoeve van de regulering van flexibiliteitsdiensten vast te stellen past de Raad het beoordelingskader van de Mededingingswet toe.¹ De Raad benadrukt echter dat het vaststellen van een economische machtspositie door gebruik te maken van het mededingingsrechtelijke kader niet betekent dat onderhavig besluit tevens een besluit is in het kader van de Mededingingswet.
10. De Raad stelt vast dat Gasterra een economische machtspositie op de markt voor flexibiliteitsdiensten heeft tot en met in elk geval 31 december 2016 (zie bijlage A: Beoordeling positie Gasterra op de markt voor flexibiliteitsdiensten). De Raad stelt daarom een methode van regulering voor flexibiliteitsdiensten vast, voor de periode 2012 tot en met 2016.

4 Procedure

11. In 2011 is de Raad een onderzoek gestart om na te gaan of Gasterra na afloop van de huidige reguleringsperiode die loopt van 2009 tot en met 2011 nog altijd een economische machtspositie heeft op de markt voor flexibiliteitsdiensten.

¹ In de Mededingingswet is in artikel 24 een verbod opgenomen op misbruik van een economische machtspositie.

ONTWERPBESLUIT

12. De Raad heeft het onderzoek uitbesteed aan Brattle. Brattle is hierbij uitgegaan van informatie uit openbare bronnen en heeft gebruik gemaakt van door marktpartijen aangeleverde gegevens in het kader van de monitor groothandelsmarkt gas van de NMa Energiekamer. Brattle komt in het rapport tot de conclusie dat Gasterra een economische machtspositie heeft op de markt voor flexibiliteitsdiensten in de periode 2012 tot en met 2016.
13. Op 16 juni 2011 heeft de Raad het concept rapport van Brattle ter consultatie aan marktpartijen voorgelegd, vergezeld van een aantal vragen met betrekking tot het rapport van Brattle en het functioneren en de regulering van de markt voor flexibiliteitsdiensten. De door de Raad ontvangen reacties van marktpartijen hebben geleid tot verduidelijkingen in het rapport. Brattle heeft op 2 augustus 2011 het eindrapport bij de Raad ingediend. De conclusie van Brattle dat Gasterra een economische machtspositie heeft op de markt voor flexibiliteitsdiensten is onveranderd gebleven. Het eindrapport van Brattle is te raadplegen op de internetpagina van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
14. De Raad deelt de conclusies van dit onderzoek en onderschrijft, zoals uiteengezet in bijlage A, dat er sprake is van een economische machtspositie van Gasterra op de markt voor flexibiliteitsdiensten. Indien er sprake is van een economische machtspositie van Gasterra, heeft GTS de taak flexibiliteitsdiensten aan te bieden aan een ieder die daarom verzoekt. Op de Raad rust de verplichting om voor deze taak een methode van regulering vast te stellen.
15. Zoals gezegd, heeft de Raad tezamen met het concept rapport van Brattle op 16 juni 2011 tevens een aantal vragen met betrekking tot het functioneren en de regulering van de markt voor flexibiliteitsdiensten aan marktpartijen voorgelegd. De Raad heeft zich namelijk de vraag gesteld of, gelet op de vele ontwikkelingen op de Nederlandse en Noordwesteuropese gasmarkt, de in de Gaswet opgenomen wettelijke taak voor GTS om flexibiliteitsdiensten aan te bieden (nog) wel de meest efficiënte methode is om marktpartijen van alternatieve flexibiliteit te voorzien. De uitkomst van de consultatie geeft hierop geen eenduidig antwoord. Gelet op het wettelijk kader kan de Raad echter niet anders concluderen dan dat GTS ook voor de komende reguleringsperiode de taak heeft om flexibiliteitsdiensten aan te bieden aan een ieder die daarom vraagt en dat de Raad de verplichting heeft om voor deze taak een methode van regulering vast te stellen. De Raad zal de komende reguleringsperiode tevens benutten om het gebruik van door GTS aangeboden flexibiliteitsdiensten te onderzoeken en om zich een duidelijk oordeel te vormen over de effectiviteit van deze wettelijke taak van GTS voor de marktwerking.
16. Op de voorbereiding van dit besluit is de voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard. Op **[PM, datum]** heeft de Raad een ontwerp van het te nemen besluit en de daarop betrekking hebbende stukken ter inzage gelegd. Van deze terinzagelegging is op **[PM, datum]** mededeling is gedaan in de Staatscourant.

17. Belanghebbenden hebben na de terinzagelegging van het ontwerpbesluit zes weken de gelegenheid gehad om te reageren op het ontwerpbesluit. De Raad heeft schriftelijke zienswijzen ontvangen van [PM]. Tevens heeft er op [PM, datum] een hoorzitting plaatsgevonden ten kantore van de Nederlandse Mededingingsautoriteit. Hierbij waren de volgende partijen aanwezig: [PM]. [PM] hebben op deze hoorzitting gebruik gemaakt van de mogelijkheid om mondeling hun zienswijze te geven op het ontwerpbesluit. De Raad behandelt de mondelinge en schriftelijke zienswijzen in de bij dit besluit behorende bijlage B.

5 Reguleringsmethode 2012 tot en met 2016

18. De methode van regulering die in dit besluit wordt vastgesteld is een voortzetting van de methode welke gold in de periode 2009 tot en met 2011. GTS koopt flexibiliteit in via een tender. GTS krijgt voor het aanbieden van flexibiliteitsdiensten een vergoeding op basis van de werkelijke kosten en een redelijk rendement op de gedane investeringen. De Raad kiest voor voortzetting van de huidige methode omdat niet is gebleken dat die niet zou voldoen.
19. De Raad heeft de plicht een reguleringsperiode voor de duur van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar vast te stellen. De Raad bepaalt de duur op vijf jaren. Voor deze periode kan de Raad met redelijke zekerheid constateren dat er sprake is van een economische machtspositie van Gasterra.
20. Het huidige juridisch kader voor de regulering van flexibiliteitsdiensten heeft specifiek betrekking op flexibiliteit voor ten hoogste een week.²

5.1 Tarief flexibiliteitsdiensten

21. Het door de afnemer te betalen tarief voor flexibiliteitsdiensten bestaat uit de prijs die GTS betaalt aan de leverancier van de flexibiliteit plus het door de Raad vastgestelde tarief ter vergoeding van de kosten die GTS maakt voor het beschikbaar stellen van flexibiliteitsdiensten aan de markt.
22. Laatstgenoemd tarief wordt jaarlijks door de Raad vastgesteld. Dit tarief is gebaseerd op de kosten die GTS redelijkerwijs maakt ten behoeve van de uitvoering van de taak als genoemd in artikel 10a, eerste lid onderdeel d, van de Gaswet, zijnde de in- en verkoop van flexibiliteitsdiensten.

² Zie artikel 15, tweede lid, onderdeel c van de Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden gas.

23. Evenals in de reguleringsperiode 2009 tot en met 2011 staat de Raad voor de reguleringsperiode 2012 tot en met 2016 aan GTS fondsvorming en nacalculatie toe. Fondsvorming vindt plaats over de gehele reguleringsperiode, nacalculatie aan het einde van de reguleringsperiode.
24. Hoewel de Raad met redelijke zekerheid kan constateren dat Gasterra een economische machtspositie houdt gedurende de periode 2012 tot en met 2016, is de ontwikkeling van de vraag naar de geregleerde flexibiliteitsdienst niet op voorhand vast te stellen. Toekomstige marktontwikkelingen kunnen resulteren in dalende afnamevolumes of mogelijk volledig wegvallen van de vraag. Nu kan GTS voorstellen eventuele tekorten uit het voorafgaande jaar te verrekenen met de tarieven van het daaropvolgende jaar. Als op enig moment geen flexibiliteitsdiensten meer verkocht worden dan valt ook de basis voor een dergelijke verrekening weg. Omdat de Raad van oordeel is dat GTS alle kosten gemoeid met het aanbieden van flexibiliteit moet kunnen terugverdienen, krijgt GTS de mogelijkheid tot nacalculatie. De Raad wil tegelijkertijd voorkomen dat bij potentiële afnemers veel onzekerheid ontstaat omtrent de hoogte van deze eventuele naheffing. Door GTS ook gelegenheid te geven tot fondsvorming wordt het risico dat afnemers achteraf met een naheffing worden geconfronteerd aanzienlijk kleiner. Met de combinatie van fondsvorming en nacalculatie houdt de Raad zowel rekening met de belangen van de afnemers als die van GTS.
25. Het percentage extra risico opslag dat GTS op haar jaarlijks te berekenen tarief in rekening kan brengen bedraagt evenals in de vorige reguleringsperiode 20%. Aan het einde van de reguleringsperiode 2012 tot en met 2016 voert GTS de nacalculatie over deze periode uit. Een eventueel tekort of overschot wordt door GTS gesaldeerd met de reserves van het opgebouwde fonds. Een hierna resterend overschot of tekort wordt door GTS verrekend met de afnemers naar rato van het gemiddelde bedrag waarvoor een afnemer flexibiliteit heeft gecontracteerd over de periode 2012 tot en met 2016.

5.2 Toezicht flexibiliteitsdiensten

26. De Raad houdt toezicht op de uitvoering van de in paragraaf 5.1 gegeven voorschriften. Om dit toezicht adequaat te kunnen uitvoeren, verstrekt GTS ieder kwartaal met betrekking tot het voorgaande kwartaal aan de Raad een overzicht van alle relevante gegevens met betrekking tot de ingekochte en verkochte hoeveelheden flexibiliteit, de prijzen en de betrokken marktpartijen. De Raad zal de door GTS verstrekte informatie toetsen. De Raad kan zijn oordeel openbaar maken.
27. Een keer per jaar, samen met het tariefvoorstel voor het daaropvolgende jaar, verstrekt GTS aan de Raad een gespecificeerd overzicht van de gemaakte kosten en opbrengsten.
28. Na afloop van de reguleringsperiode verstrekt GTS aan de Raad een verantwoording van de nacalculatie.

6 Dictum

29. De Raad stelt de methode van regulering voor het aanbieden van flexibiliteitsdiensten door GTS, als bedoeld in artikel 82, tweede lid, jo. artikel 10a, eerste lid, onderdeel d van de Gaswet, ten behoeve van de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2016 vast overeenkomstig de beschrijving in dit besluit.
30. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Raad dit besluit op de internetpagina van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Den Haag,

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze,

Henk Don
Plv. voorzitter van de Raad van Bestuur

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA, 's-Gravenhage.

Bijlage A: Beoordeling positie Gasterra op de markt voor flexibiliteitsdiensten

I. Inleiding

1. Deze bijlage bevat de beoordeling van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) van de positie van Gasterra B.V. (hierna: Gasterra) op de markt voor flexibiliteitsdiensten. Aan deze beoordeling ligt een door The Brattle Group (hierna: Brattle) uitgevoerd onderzoek naar de markt voor flexibiliteitsdiensten ten grondslag. Dit onderzoek is ter consultatie aan marktpartijen voorgelegd. De uitkomsten van deze consultatie zijn meegenomen in het eindrapport 'Research into gas flexibility services', 2 augustus 2011.
2. Het doel van het op basis van de Gaswet vaststellen van een eventuele economische machtspositie van Gasterra, zoals in de hoofdtekst omschreven, is een andere dan de doelstellingen die ten grondslag liggen aan het verbod van misbruik van een economische machtspositie als bedoeld in de Mededingingswet. Om een eventuele economische machtspositie van Gasterra ten behoeve van de regulering van flexibiliteitsdiensten vast te stellen past de Raad wel het beoordelingskader van de Mededingingswet toe.³ De Raad benadrukt echter dat het vaststellen van een economische machtspositie door gebruikmaking van het mededingingsrechtelijke kader niet betekent dat onderhavig besluit tevens een besluit is in het kader van de Mededingingswet.
3. De Raad stelt op grond van het onderzoek van Brattle vast dat Gasterra over een economische machtspositie op de markt voor flexibiliteitsdiensten beschikt in de periode 2012 tot en met 2016. De Raad stelt daarom een methode van regulering voor flexibiliteitsdiensten vast voor de periode 2012 tot en met 2016.
4. Deze bijlage bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel beschrijft de markt voor flexibiliteitsdiensten en bakent de relevante product en geografische markt af. Het tweede deel gaat na welke positie Gasterra inneemt op de afgebakende markt. De bijlage sluit af met de conclusies.

³ Definitie van economische machtspositie volgens artikel 1, aanhef en onderdeel i, van de Mededingingswet: positie van een of meer ondernemingen die hen in staat stelt de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan te verhinderen door hun de mogelijkheid te geven zich in belangrijke mate onafhankelijk van hun concurrenten, hun leveranciers, hun afnemers of de eindgebruikers te gedragen.

II. De markt voor flexibiliteitsdiensten

Marktbeschrijving

Vraag naar en aanbod van flexibiliteit

5. Flexibiliteitsdiensten worden door spelers op de gasmarkt, bijvoorbeeld leveranciers aan huishoudens, gekocht om hun gaslevering af te stemmen op de behoefte bij eindgebruikers. Dit is nodig omdat het verbruik van gas, en dan met name bij huishoudens, varieert in de tijd. Vanwege de overwegend gasgestookte verwarming in Nederland is de vraag naar gas sterk temperatuur gerelateerd. De wintervraag is een veelvoud van de zomervraag en ook binnen de seizoenen verschilt de gasvraag van week tot week en van dag tot dag. Daarnaast doen zich ook ochtend- en avondpieken voor in het dagelijks verbruik. Om in te spelen op deze continue veranderende gasvraag moeten leveranciers op de gasmarkt kunnen beschikken over flexibiliteit.
6. Flexibiliteit kan verkregen worden uit verschillende bronnen. Productievelden en gasopslagen zijn hiervan veruit de belangrijkste. Gasvelden voorzien in flexibiliteit door het productieniveau aan gas over tijd te variëren. Gasopslagen nemen in periode van lage vraag gas in om deze tijdens hoge vraag weer uit te zenden. Het aanbod in deze flexibiliteit is afkomstig van gasproducenten, gashandelaren en gasopslagbeheerders. Andere bronnen van flexibiliteit zijn buffervorming in het hogedruknet en afschakelbare vraag. In het hogedruk gasnetwerk is enige mate van buffervorming mogelijk welke de netbeheerder van het landelijk gastransportnet (GTS) aan netgebruikers ter beschikking stelt. Leveranciers kunnen daarnaast met hun afnemers, vooral industriële gebruikers en elektriciteitscentrales, overeenkomen de gaslevering tijdelijk te onderbreken.

Marktafbakening

Relevante productmarkt

7. Bij de afbakening van de mogelijke productmarkt(en) voor flexibiliteitsdiensten ten behoeve van de regulering van flexibiliteit is de vraag aan de orde of de verschillende typen flexibiliteit tot dezelfde relevante markt behoren. Het onderscheidende element bij de vraag naar en het aanbod van flexibiliteit vormt de tijdsdimensie. Gelet op het afnamepatroon van eindgebruikers hebben leveranciers behoefte aan flexibiliteit, variërend van een uur tot een seizoen. Voor de marktafbakening gaat het dan om de mogelijkheden voor substitutie, zowel aan de vraagkant als de aanbodkant, tussen flexibiliteit met verschillende tijdsdimensies.
8. Vraagsubstitutie tussen het aanbod aan flexibiliteit met verschillende tijdsdimensies is mogelijk omdat de behoefte aan flexibiliteit voor een lange periode ingevuld kan worden met meerdere eenheden flexibiliteit van kortere tijdsduur. Omgekeerd kan bijvoorbeeld seizoensflexibiliteit gebruikt worden om een profiel voor de korte termijn te creëren. Aanbodsubstitutie tussen het aanbod aan flexibiliteit met verschillende tijdsdimensies is mogelijk omdat een gasproducent of

opslagbeheerder de flexibiliteit zowel voor een korte als een langere periode kan vermarkten. De (fysieke) eigenschappen van het Groningen gasveld en de gasopslagen geven in dit opzicht geen significante belemmeringen om korte termijn flexibiliteit of seizoensflexibiliteit te leveren.

9. Gelet op de mogelijkheden voor vraag- en aanbodssubstitutie en het feit dat vragers en aanbieders gemakkelijk kunnen overstappen naar een aanbod van flexibiliteit met een andere tijdsdimensie, wordt geconstateerd dat de verschillende tijdsdimensies van flexibiliteit geen afzonderlijke relevante markten vormen.

Relevante geografische markt

10. Bij de afbakening van de mogelijke geografische markt(en) voor flexibiliteitsdiensten ten behoeve van de regulering van flexibiliteit is de vraag aan de orde of flexibiliteit afkomstig van verschillende locaties tot dezelfde markt behoren. Aangezien de balanceerzone van GTS het gehele Nederlandse hogedruknet omvat kunnen marktspelers flexibiliteit vanaf elk entry-punt invoeden om hun vraag/aanbod balans te managen. Binnen Nederland wordt derhalve geen nader onderscheid gemaakt naar geografische markten.
11. Het Nederlandse hogedruknet is daarnaast verbonden met gasnetwerken van Duitsland, België en Groot-Brittannië. Flexibiliteit uit buitenlandse gasopslagen bijvoorbeeld kan daarmee mogelijk in Nederland worden ingezet, afhankelijk van de beschikbare grenscapaciteit. Verder zijn enkele Duitse opslagfaciliteiten en enkele Britse en Deense gasvelden in de Noordzee direct gekoppeld aan het Nederlandse gastransportnet.
12. Gezien de GTS balanceringszone die zich uitstrekt over heel Nederland en de mogelijkheden om buitenlandse flexibiliteit Nederland binnen te halen, omvat de relevante geografische markt Nederland, grenscapaciteit waar het Nederlandse net met buitenlandse netwerken is verbonden en buitenlandse capaciteit die direct gekoppeld is aan het Nederlandse net.

Conclusie

13. De Raad gaat ten aanzien van de marktafbakening uit van een markt die alle flexibiliteit in Nederland omvat, inclusief de grenscapaciteit waarlangs buitenlandse flexibiliteit voor Nederland beschikbaar komt en de buitenlandse flexibiliteit welke direct is gekoppeld aan het Nederlandse net (hierna: markt voor flexibiliteitsdiensten).

III. De positie van Gasterra op de markt voor flexibiliteitsdiensten

Capaciteitsaandelen analyse

14. Om de positie van Gasterra te bepalen neemt de Raad eerst het aandeel van Gasterra in de beschikbare capaciteit aan flexibiliteit op de markt voor flexibiliteitsdiensten in ogenschouw.
15. Het is gebruikelijk om de hoeveelheid beschikbare flexibiliteit te meten als de maximale capaciteit minus de gemiddelde productie voor elke flexibiliteitsbron. Dit geeft weer in hoeverre (gemiddeld gezien) de productie uit die bron verhoogd kan worden om zodoende in flexibiliteit te voorzien. Voor alle flexibiliteitsbronnen wordt op deze wijze de capaciteit aan flexibiliteit vastgesteld en wordt per bron bepaald welke speler(s) de beschikking heeft over deze flexibiliteit.
16. Brattle heeft volgens deze werkwijze het capaciteitsaandeel van Gasterra voor 2012 berekend op ruim 46%. Doordat andere spelers dan Gasterra de komende jaren relatief meer capaciteit tot hun beschikking krijgen, loopt het capaciteitsaandeel van Gasterra terug tot naar verwachting 37% in 2016.

Van capaciteitsaandeel naar marktaandeel

17. Om een uitspraak te doen over economische machtspositie geeft het capaciteitsaandeel op zich geen uitsluitsel. Een hoog capaciteitsaandeel is immers nog geen garantie voor een hoog marktaandeel. Hiervoor zullen ook de omvang van de vraag en de kostenstructuur in de analyse betrokken moeten worden. Als de kostenniveaus van de te onderscheiden flexibiliteitsbronnen uiteen lopen maakt het een verschil of de marktvraag bijna de volledige capaciteit beslaat of slechts een deel ervan. In het laatste geval zal er van relatief dure bronnen van flexibiliteit weinig tot geen concurrentiedruk uitgaan. Het is dan aannemelijk dat het marktaandeel van een speler die over relatief veel goedkope flexibiliteit beschikt in de praktijk hoger ligt dan zijn capaciteitsaandeel.
18. In de dominantie analyse bij het vorige Methodebesluit is het kostenaspect meegenomen met een kwalitatieve merit order analyse.⁴ Het capaciteitsaandeel van Gasterra was voor elk jaar in de periode 2009 tot en met 2011 berekend boven de 50%. De merit order analyse liet vervolgens zien dat het marktaandeel minimaal gelijk en waarschijnlijk duidelijk boven het capaciteitsaandeel zou liggen. Op basis van deze bevindingen werd destijds geconcludeerd dat Gasterra over een

⁴ In een merit order wordt capaciteit (in dit geval aan flexibiliteit) gerangschikt naar oplopend kostenniveau. De merit order is daarmee een aanbodcurve. In een goed functionerende markt wordt relatief goedkope capaciteit het eerst ingezet en duurdere capaciteit alleen bij hoge vraag. Een merit order maakt dus inzichtelijk welke capaciteit in principe de markt bedient.

economische machtspositie beschikt.⁵ Omdat het capaciteitsaandeel van Gasterra voor de periode 2012 tot en met 2016 nu berekend is op minder dan 50% heeft de Raad gemeend niet langer met een kwalitatieve analyse te kunnen volstaan om een uitspraak te doen over het marktaandeel en daarmee over een eventuele economische machtspositie. Brattle heeft nu ten behoeve van het onderhavige Methodebesluit een kwantitatieve merit order analyse verricht.

Marktaandelen analyse

19. Om te beoordelen of Gasterra beschikt over een economische machtspositie neemt de Raad het marktaandeel van Gasterra op de markt voor flexibiliteitsdiensten in ogenschouw.
20. Het berekenen van het marktaandeel gebeurt als volgt: 1) construeren van een aanbodcurve van flexibiliteit op grond van de beschikbare capaciteit en het kostenniveau per flexibiliteitsbron (dit is de merit order), 2) het relevante deel van de merit order identificeren afhankelijk van de omvang van de vraag (dit geeft de reikwijdte van substitutiemogelijkheden aan), en 3) het bepalen van het marktaandeel van Gasterra in deze relevante (sub)markt.
21. Gelet op het reguleringskader voor het onderhavige besluit⁶ heeft Brattle marktaandelen voor wekelijkse flexibiliteit berekend voor alle 52 weken van elk jaar waar het Methodebesluit op ziet.⁷ De marktaandelenanalyse van Brattle laat zien dat Gasterra voor ieder jaar van 2012 tot en met 2016 tenminste 50% marktaandeel heeft gedurende ongeveer 85% van de tijd. Uitgevoerde sensitiviteitstests met alternatieve aannames voor marktvraag en kostenniveaus geven aan dat dit robuuste resultaten zijn.

IV. Conclusie

22. Voor de jaren 2012 tot en met 2016 acht de Raad het aannemelijk dat het marktaandeel van Gasterra op de markt voor flexibiliteitsdiensten het merendeel van de tijd boven de 50% ligt. Het is daarnaast niet waarschijnlijk dat nieuwe toetreding of een significante uitbreiding van het marktaandeel van andere spelers ten koste gaat van Gasterra in deze periode. Het is daarmee aannemelijk dat Gasterra in de jaren 2012 tot en met 2016 op de relevante markt voor flexibiliteitsdiensten in staat zal zijn zich in belangrijke mate onafhankelijk van haar concurrenten, haar klanten of consumenten te gedragen.

⁵ Het Europese Hof van Justitie stelt dat een marktaandeel van 50% of meer, bij afwezigheid van uitzonderlijke omstandigheden die op het tegendeel wijzen, in beginsel sprake is van een economische machtspositie.

⁶ Zie randnummer 19 van het besluit.

⁷ Overeenkomstig de marktafbakening onder randnummers 7-13 van deze bijlage worden alle bronnen van flexibiliteit in de analyse meegenomen.

ONTWERPBESLUIT

23. De Raad stelt derhalve vast dat Gasterra over een economische machtspositie op de markt voor flexibilitiediensten beschikt in de periode 2012 tot en met 2016.